

BRANGIOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS TECHNOLOGIJOS

BRANGŪS DIAGNOSTINIAI ULTRAGARSINIAI PRIETAISAI

2018 M.

IŽANGA

Vykdydama nacionalinę sveikatos politiką bei remdamasi Pasaulio sveikatos organizacijos rezoliucijos „Sveikatos priežiūros technologijos“ (WHA60.29) rekomendacijomis Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Akreditavimo tarnyba) nuo 2010 m. liepos 1 d. renka ir sistemina duomenis apie Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigose naudojamas brangias sveikatos priežiūros technologijas.

Brangioms sveikatos priežiūros technologijoms priskiriamos medicinos priemonės (pozitronų emisijos tomografai, linijiniai greitintuvai, magnetinio rezonanso tomografai, gama kameros, angiografai, kompiuteriniai tomografai, mamografai, diagnostinės rentgeno ir diagnostinės ultragarsinės medicinos priemonės (prietaisai) (toliau – prietaisai)), kurių įsigijimo kaina su PVM (įskaitant priedus) viršija 28.962 eurus ir su kuriomis teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos visiškai ar iš dalies apmokamos iš PSDF biudžeto lėšų.

Akreditavimo tarnybos renkami duomenys apie brangias sveikatos priežiūros technologijas, apima **pagrindinę informaciją** apie medicinos priemones: tipas/ modelis, serijos/ partijos nr., CE ženklas, gamintojas, pagaminimo, įsigijimo ir naudojimo pradžios datos ir **papildomus duomenis** apie brangias sveikatos priežiūros technologijas: technines charakteristikas, naudojimo intensyvumą (laiką), atliekamų tyrimų (procedūrų) skaičių, įsigijimo ir naudojimo išlaidas.

Sveikatos priežiūros įstaigų pareiga teikti duomenis ir jų teikimo tvarka yra reglamentuota Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-383 „Dėl medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nauja redakcija 2016-02-17 įsakymas Nr. V-27) ir Akreditavimo tarnybos direktoriaus 2014 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. T1-954 „Dėl duomenų apie naudojamus medicinos prietaisus registravimo ir pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nauja redakcija 2016-04-20 įsakymas Nr. T1-613).

SANTRAUKA

Šioje analizėje apžvelgiamos Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigose naudojamos brangios sveikatos priežiūros technologijos – brangūs diagnostiniai ultragarsiniai prietaisai (toliau – DUP) – ir analizuojami su šių technologijų naudojimu susiję duomenys, remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-383 „Dėl medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nauja redakcija 2016-02-17 įsakymas Nr. V-27) ir Akreditavimo tarnybos direktoriaus 2014 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. T1-954 „Dėl duomenų apie naudojamus medicinos prietaisus registravimo ir pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nauja redakcija 2016-04-20 įsakymas Nr. T1-613). Remiantis šiais teisės aktais, renkami ir analizuojami duomenys apie **brangius diagnostinius ultragarsinius prietaisus**, kurių įsigijimo kaina su PVM (įskaitant priedus) viršija 28.962 eurus ir su kuriais teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos visiškai ar iš dalies apmokamos iš PSDF biudžeto lėšų. Brangūs DUP pagal technines charakteristikas gali būti stacionarūs arba mobilūs (1), analoginiai, skaitmeniniai arba hibridiniai (2), 2D, 3D arba 4D vaizdo apdorojimo režimo (3), su doplerio režimu arba be doplerio režimo (4).

Analizės metodika. Atliekant brangių DUP 2017 m. apžvalgą, buvo išanalizuoti viešųjų ir privačių sveikatos priežiūros įstaigų (SPI) nustatyta tvarka pateikti duomenys. Atliekant šių priemonių naudojimo intensyvumo vertinimą vadovaujamosi Akreditavimo tarnybos direktoriaus patvirtintais brangių sveikatos priežiūros technologijų naudojimo intensyvumo vertinimo rodikliais (2017 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. T1-283 „Dėl brangių sveikatos priežiūros technologijų naudojimo intensyvumo vertinimo rodiklių“). Papildomai buvo remiamasi Lietuvos statistikos departamento, Radiologinės ir elektromagnetinės pramonės Europos Koordinavimo komiteto (COCIR) ir Kanados radiologų asociacijos rekomendacijomis.

Rezultatai. 2017 m. Lietuvos SPI buvo naudojami 807 brangūs DUP. 1 mln. gyventojų teko vidutiniškai 287 prietaisai. Daugiausia brangių DUP buvo Vilniaus apskrityje (27.554 DUP; 34 %). Vidutinis brangių DUP eksploatacinis amžius 2017 m. Lietuvoje – 7 m. Bendras Lietuvos brangių DUP pasiskirstymas pagal eksploatacinio amžiaus kategorijas 2017 neatitiko COCIR rekomendacijų. Lietuvoje iš esmės naudojama santykinai per daug brangių DUP, kurių eksploatacinis amžius yra daugiau kaip 10 m. ir santykinai per mažai brangių DUP, kurių eksploatacinis amžius yra ne daugiau kaip 5 m.

2017 m. su 804 brangiais DUP buvo atlikta 2.032.388 procedūros. Daugiausiai procedūrų atlikta Vilniaus apskrityje, sudarančių 36 % visų Lietuvoje atliekamų procedūrų.

Iš 2017 m. naudotų brangių DUP daugiau nei pusę (54 %) sudarė mobilaus tipo ir 45,9 % stacionaraus tipo DUP. Dauguma brangių DUP buvo skaitmeniniai (83,6 %), o prietaisų vaizdo apdorojimo režimas – 2D (72 %). Dauguma (95,7 %) 2017 m. naudotų brangių DUP turėjo doplerio režimą.

SANTRUMPOS

Akreditavimo tarnyba – Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos (VASPVT);

DUP – diagnostinis ultragarsinis prietaisas;

OECD – Tarptautinė Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (angl. *Organisation for Economic Co-Operation and Development*);

SPĮ – sveikatos priežiūros įstaiga;

VšĮ – viešoji įstaiga;

VUL – Vilniaus universiteto ligoninė.

TURINYS

IŽANGA.....	2
SANTRAUKA	3
SANTRUMPOS	4
LENTELIŲ SĄRAŠAS	6
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	7
I. BRANGŪS DUP LIETUVOS SPI	8
1. BRANGIŲ DUP SKAIČIUS LIETUVOJE	8
2. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL APSKRITIS.....	8
3. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL PAGAMINIMO METUS.....	9
4. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮSIGIJIMO METUS.....	10
5. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL EKSPLOATACINĮ AMŽIŲ	10
6. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL TECHNINES CHARAKTERISTIKAS	12
7. NAUDOJIMO INTENSYVUMAS (PROCEDŪRŲ IR NAUDOJIMO VALANDŲ SKAIČIUS).....	14
8. BRANGIŲ DUP ĮSIGIJIMO KAINA.....	16
BRANGIŲ DIAGNOSTINIŲ ULTRAGARSINIŲ PRIETAISŲ NAUDOJIMO LIETUVOS SPI IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	17
LITERATŪRA	19

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Brangių DUP skaičius Lietuvos SPI (2017 m.).....	8
2 lentelė. Brangių DUP eksploatacinio amžiaus vertinimas pagal COCIR rekomendacijas	11
3 lentelė. Brangiais DUP atliktų procedūrų skaičius (2017 m.).....	14
4 lentelė. DUP naudojimo intensyvumo vertinimas	15

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Brangių DUP skaičius apskrityse (2017 m.)	8
2 pav. Brangių DUP pasiskirstymas 100.000 gyv. apskrityse (2017 m.)	9
3 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal pagaminimo metus (2017 m.)	9
4 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal įsigijimo metus (2017 m.)	10
5 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal eksploatacinio amžiaus grupes (2017 m.)	11
6 pav. Brangių DUP eksploatacinio amžiaus (metais) vidurkis apskrityse (2017 m.).....	12
7 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal tipą (2017 m.)	12
8 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal veikimo tipą (2017 m.)	13
9 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal vaizdo apdorojimo režimą (2017 m.)	13
10 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal doplerio režimą (2017 m.).....	13
11 pav. Brangių DUP procedūrų skaičius apskrityse (2017 m.)	14
12 pav. Brangių DUP procedūrų skaičius tenkantis 1 tūkst. gyventojų (2017 m.).....	15
13 pav. Vidutinė brangių DUP naudojimo trukmė (val.) per mėnesį (2017 m.).....	16

I. BRANGŪS DUP LIETUVOS SPI

1. BRANGIŲ DUP SKAIČIUS LIETUVOJE

Akreditavimo tarnybos duomenimis, 2017 m. buvo naudojami 807 brangūs DUP. 743 DUP buvo naudojami viešosiose SPI, o privačios SPI pateikė duomenis už 64 brangius DUP.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento gyventojų skaičiaus duomenimis [1], 2017 m. 1 milijonui šalies gyventojų teko vidutiniškai 287 brangūs DUP (1 lent.).

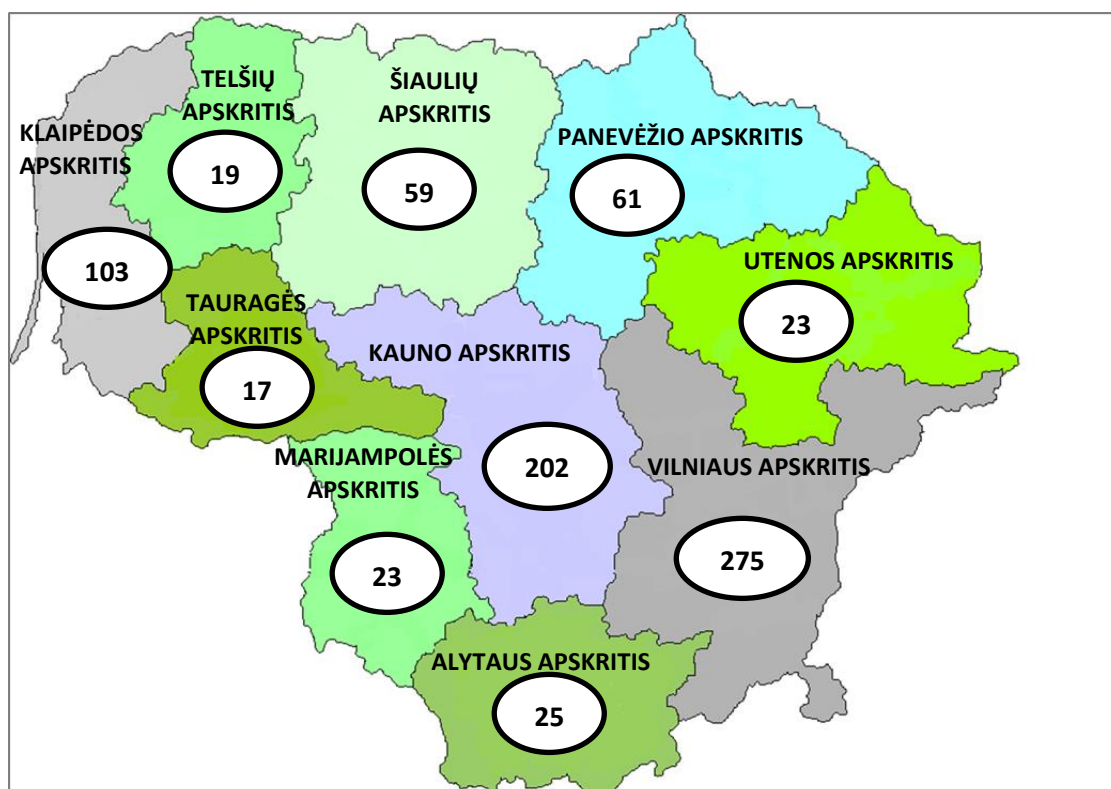
1 lentelė. Brangių DUP skaičius Lietuvos SPI (2017 m.)

Rodikliai	SPI		Iš viso
	Viešosios	Privačios	
Brangių DUP skaičius Lietuvos SPI	743 (92%)	64 (8 %)	807 (100 %)
Brangių DUP skaičius/ 1 mln. gyv.	264,5	22,7	287
Brangių DUP skaičius/ 100 tūkst. gyv.	26,5	2,3	28,7

2. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL APSKRITIS

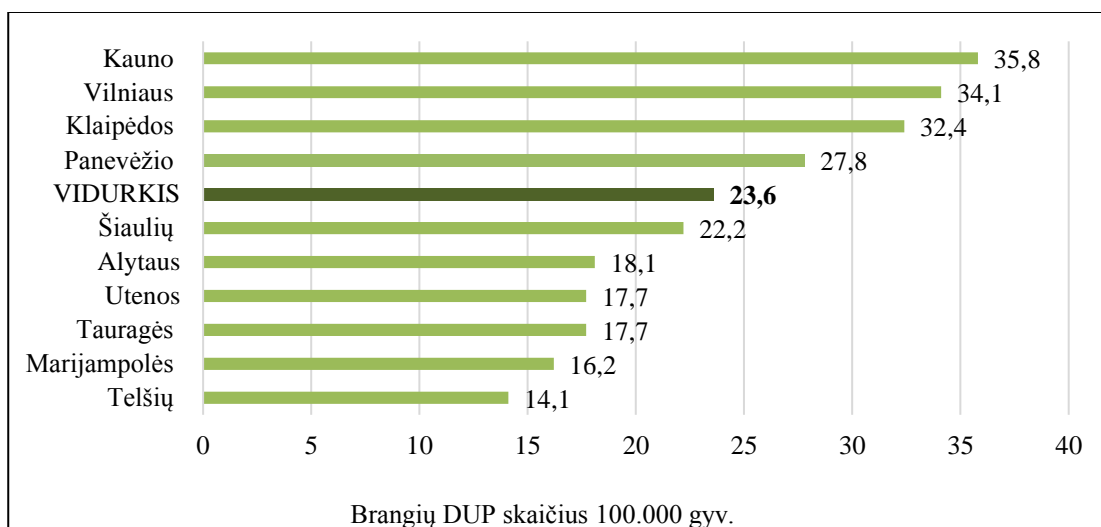
Akreditavimo tarnybos duomenimis, 2017 m. brangūs DUP buvo naudojami visose apskrityse (1 pav.). Daugiausia jų buvo didžiosiose apskrityse: Vilniaus (275 DUP; 34 %) ir Kauno (202 DUP; 25 %).

1 pav. Brangių DUP skaičius apskrityse (2017 m.)

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis apie Lietuvos gyventojų skaičių [1], Lietuvoje 2017 m. teko vidutiniškai 28,7 brangūs DUP 100.000-ių gyventojų (1 lent.). Didžiausias brangių DUP ir gyventojų skaičiaus santykis buvo Kauno ir Vilniaus apskrityse (2 pav.). Daroma prielaida, kad tam įtakos turi demografiniai veiksniai (didelis gyventojų skaičius, gyventojų tankumas) bei išvystytas tretinio lygio ir specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų tinklas. Pažymėtina, kad konkrečioje apskrityje esantys brangūs DUP yra prieinami (t. y., jomis gali būti teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos) ne tik tos vienos apskrities gyventojams (2 pav.).

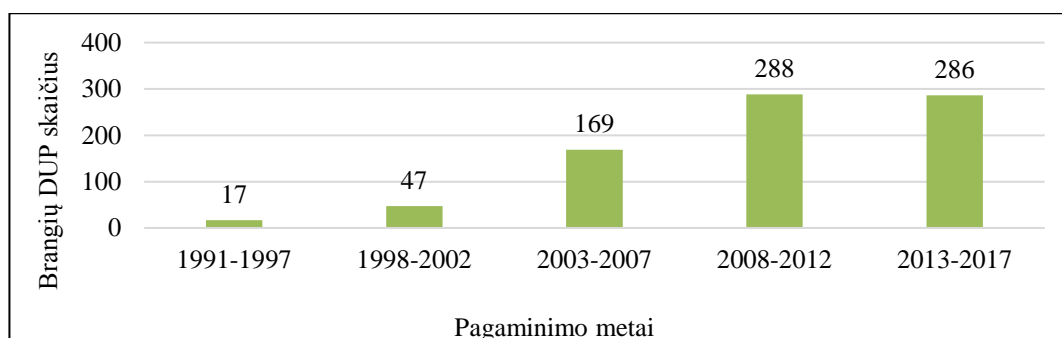
2 pav. Brangių DUP pasiskirstymas 100.000 gyv. apskrityse (2017 m.)

3. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL PAGAMINIMO METUS

Akreditavimo tarnybos duomenimis, 2017 m. buvo naudojami brangūs DUP, kurių trečdalis (233 DUP; 29 %) pagaminti prieš daugiau kaip 10 metų (1991–2007 m.), 288 brangūs DUP (36 %) – prieš 6–10 m. (2008–2012 m.) ir 286 DUP (35 %) pagaminti per pastaruosius 5 metus (2013–2017 m.) (3 pav.).

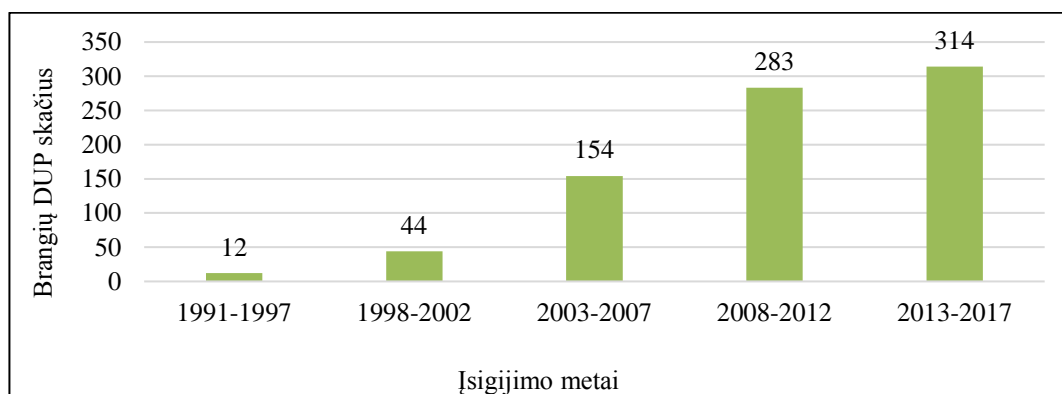
3 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal pagaminimo metus (2017 m.)

4. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮSIGIJIMO METUS

Iš 2017 m. naudotų brangių DUP, 314 prietaisų (39 %) buvo įsigyti per pastaruosius 5 m. (2013–2017 m.). Trečdalis (283 DUP; 35 %) visų brangių DUP įsigyti prieš 6–10 m. (2008–2012 m.) ir beveik ketvirtadalis (210 DUP; 26 %) įsigyti seniau nei prieš 10 m. (4 pav.).

4 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal įsigijimo metus (2017 m.)

5. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL EKSPLOATAVINĮ AMŽIŲ

Metodika. Eksploatacinis amžius skaičiuotas pagal Kanados sveikatos informacijos instituto (*Canada Institute for Health Information*) taikomą metodiką, kai iš ataskaitinių metų (šiuo atveju 2017 m. gruodžio 31 d.) atimama brangaus DUP prietaiso naudojimo pradžios data [2]. Akreditavimo tarnyba atkreipia dėmesį, kad kai kurios SPI nepateikė tikslių prietaiso naudojimo pradžios duomenų, todėl kai kurių prietaisų apskaičiuotas eksploatacinis amžius yra apytikslis.

Reikšmė. Didesnio (senesnio) eksploatacinio amžiaus prietaisai siejami su didesne nepageidaujamų įvykių ir techninių gedimų rizika, atsarginių dalių trūkumu, didesnėmis remonto ir techninės priežiūros išlaidomis, mažesne tyrimų vaizdinimo kokybe, didesne pacientų apšvita jonizuojančiąja spinduliuote. Tuo tarpu prietaisų atnaujinimas ar naujų įsigijimas taip pat susijęs su didelėmis pradinėmis investicijomis ir aukštais kvalifikaciniais reikalavimais sveikatos priežiūros specialistams [2].

Kanados radiologų asociacija [2] pritaria, kad **bendra** rekomendacija dėl medicinos prietaisų eksploatavimo trukmės – iki **10 metų**, bet pažymi, kad priklausomai nuo radiologinio prietaiso rūšies ir jo naudojimo intensyvumo (pvz., mažai naudojant prietaisą) bei tinkamai vykdant techninę priežiūrą, galima pailginti naudingą ir saugų prietaiso eksploatavimo (tarnavimo) laiką, tačiau ne daugiau kaip iki **15 metų** (maksimali riba).

Atsižvelgiant į Kanados radiologų asociacijos rekomendaciją dėl maksimalios radiologinio prietaiso eksploataavimo trukmės ribos, Lietuvoje 2017 m. buvo 57 DUP prietaisai viršijantys rekomenduojamą eksploataavimo laiką.

Radiologinės ir elektromagnetinės pramonės Europos Koordinavimo komitetas (COCIR, angl. *European Coordination Committee of the Radiological, Electromedical and Healthcare IT Industry*) rekomenduoja, kad ne mažiau kaip 60 % naudojamų medicinos prietaisų būtų ne senesni kaip 5 m., iki 30 % – 6–10 m. senumo ir iki 10 % – senesnių kaip 10 m. [3].

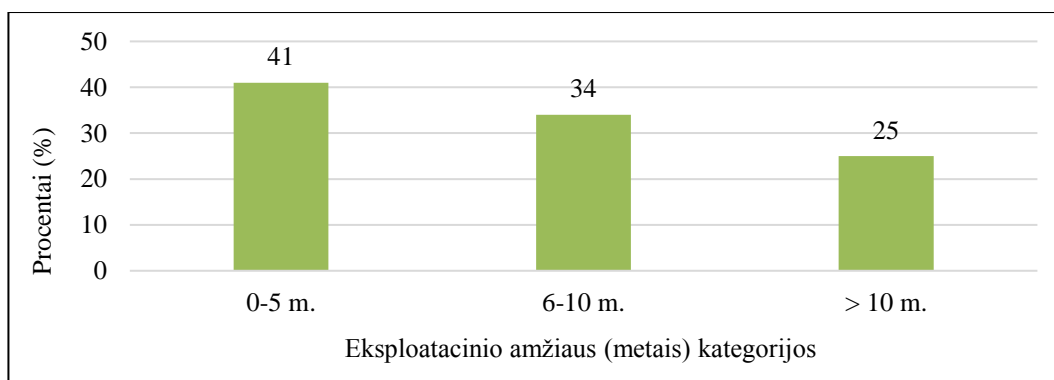
Iš 2017 m. naudotų brangių DUP, beveik pusės (41%) prietaisų eksploatacinis amžius buvo 0–5 metai, 34 % – 6–10 m. ir 25 % brangių DUP buvo senesni nei 10 m. (2 lent.).

2 lentelė. Brangių DUP eksploatacinio amžiaus vertinimas pagal COCIR rekomendacijas

Eksploatacinio amžiaus rodikliai	Pagal COCIR rekomendacijas	Brangūs DUP Lietuvoje (2016 m.)	Vertinimas
0–5 m.	≥60 %	41 % (328)	Neatitinka (nesiekia rekomenduojamos ribos)
6–10 m.	<30 %	34 % (275)	Neatitinka (viršija rekomenduojamą ribą)
>10 m.	<10 %	25 % (204)	Neatitinka (viršija rekomenduojamą ribą)

Vertinant brangių DUP eksploatacinį amžių Lietuvoje pagal COCIR bendras rekomendacijas medicinos priemonių eksploataciniam amžiui, nustatyta, kad brangių DUP pasiskirstymas Lietuvoje tik dalinai atitinka COCIR rekomendacijas (2 lent.). Lietuvoje iš esmės naudojama santykinai per daug brangių DUP, kurių eksploatacinis amžius yra didesnis nei 10 m. ir santykinai per mažai brangių DUP, kurių eksploatacinis amžius yra ne daugiau kaip 5 m. Brangių DUP kiekis, kurių eksploatacinis amžius 6–10 m., nežymiai viršija COCIR rekomendacijas (5 pav.).

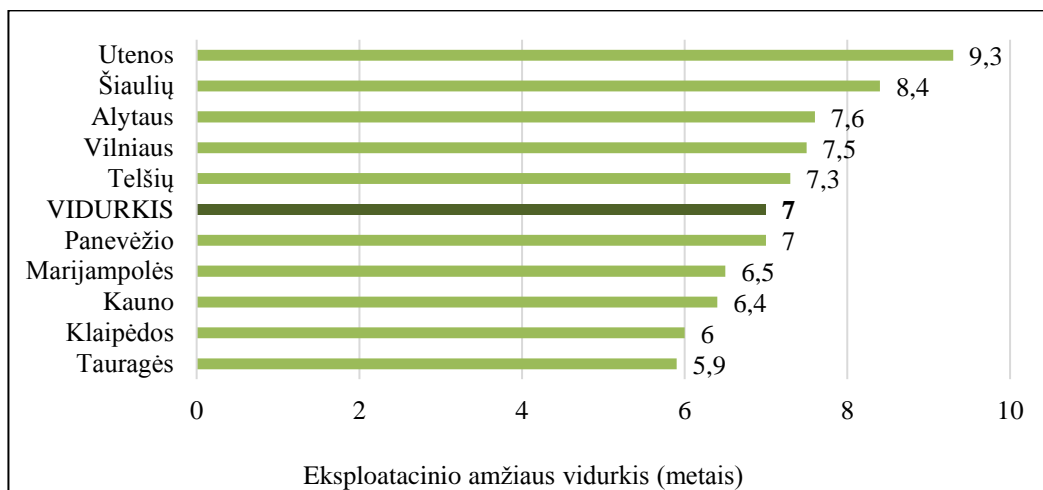
5 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal eksploatacinio amžiaus grupes (2017 m.)

Vidutinis brangių DUP eksploatacinis amžius Lietuvoje. Akreditavimo tarnybos duomenimis, 2016 m. Lietuvoje naudojamų brangių DUP eksploatacinio amžiaus **vidurkis** buvo **7 metai** (6 pav.).

Vidutinis brangių DUP eksploatacinis amžius apskrityse. 2017 m. vidutiniškai seniausi brangūs DUP buvo naudojami Utenos apskrityje (vidurkis 9,3 m.). Tauragės apskrityje buvo naudojami santykinai naujausi (vidurkis 5,9 m.) brangūs DUP (6 pav.).

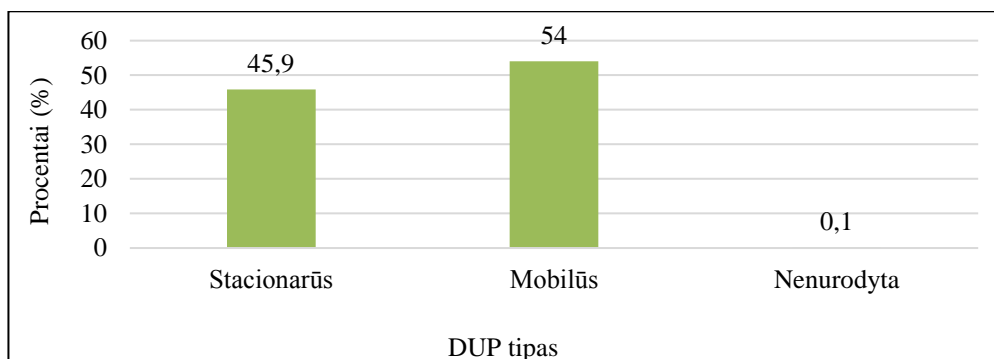
6 pav. Brangių DUP eksploatacinio amžiaus (metais) vidurkis apskrityse (2017 m.)

6. BRANGIŲ DUP PASISKIRSTYMAS PAGAL TECHNINES CHARAKTERISTIKAS

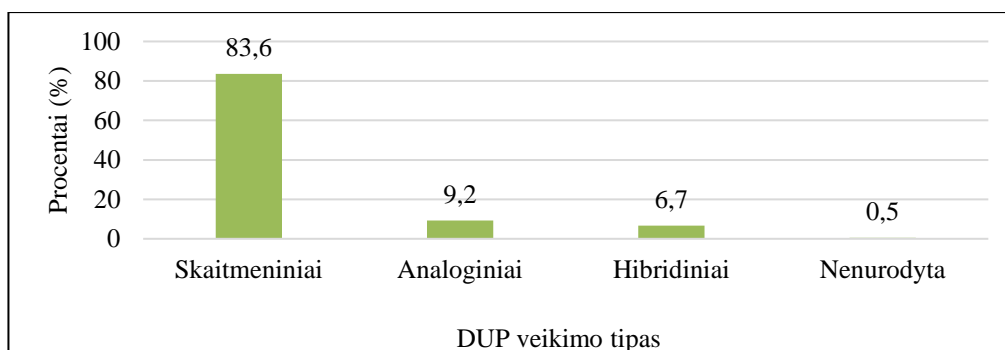
Iš 2017 m. naudotų brangių DUP beveik pusę (45,9 %) sudarė stacionaraus tipo ir daugiau nei pusę (54 %) mobilaus tipo DUP (7 pav.).

7 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal tipą (2017 m.)

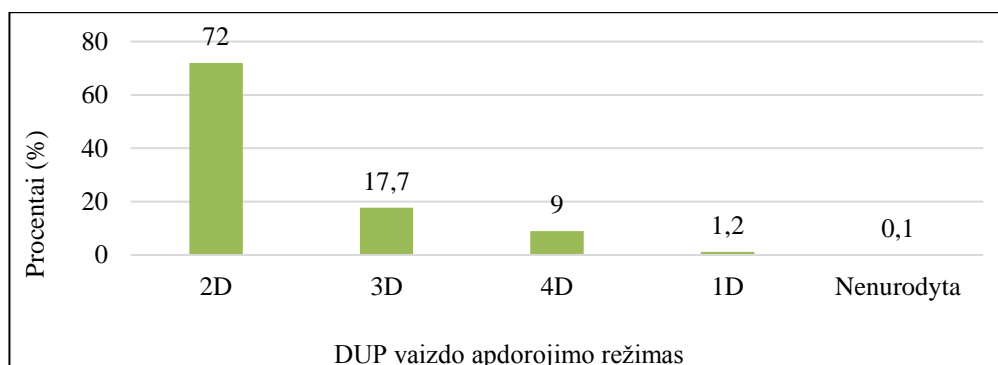
Veikimo tipas. Dauguma 2017 m. naudotų brangių DUP buvo skaitmeniniai (83,6 %), 9,2 % visų brangių DUP sudarė analoginiai ir 6,7 % – hibridiniai (8 pav.).

8 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal veikimo tipą (2017 m.)

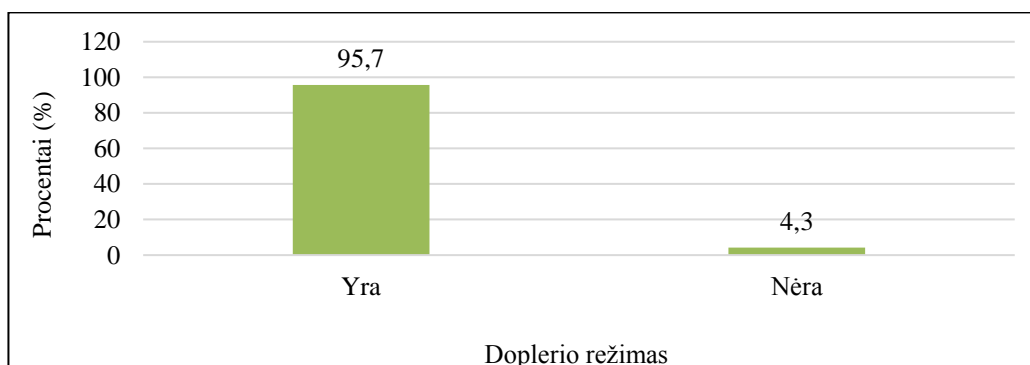
Vaizdo apdorojimo režimas. Dauguma (72 %) 2017 m. Lietuvoje naudotų brangių DUP turėjo 2D vaizdo apdorojimo režimą, 17,7 % – 3D, o 9 % turėjo 4D režimą (9 pav.).

9 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal vaizdo apdorojimo režimą (2017 m.)

Doplerio režimas. Dauguma (95,7 %) 2017 m. naudotų brangių DUP turėjo doplerio režimą, 4,3 % – neturėjo (10 pav.).

10 pav. Brangių DUP pasiskirstymas pagal doplerio režimą (2017 m.)

7. NAUDOJIMO INTENSYVUMAS (PROCEDŪRŲ IR NAUDOJIMO VALANDŲ SKAIČIUS)

Atliktų tyrimų ir procedūrų (toliau – procedūrų) skaičius. 2017 m. Lietuvos SPĮ su 807 brangiais DUP buvo atlikta **2.032.388** procedūros. Daugiausiai šių procedūrų atlikta **Vilniaus apskrityje (731.507)**, sudarančių **36 %** visų Lietuvoje atliekamų procedūrų (3 lent., 11 pav.). Atitinkamai **1.000-iai gyventojų** teko vidutiniškai **585,9** procedūros.

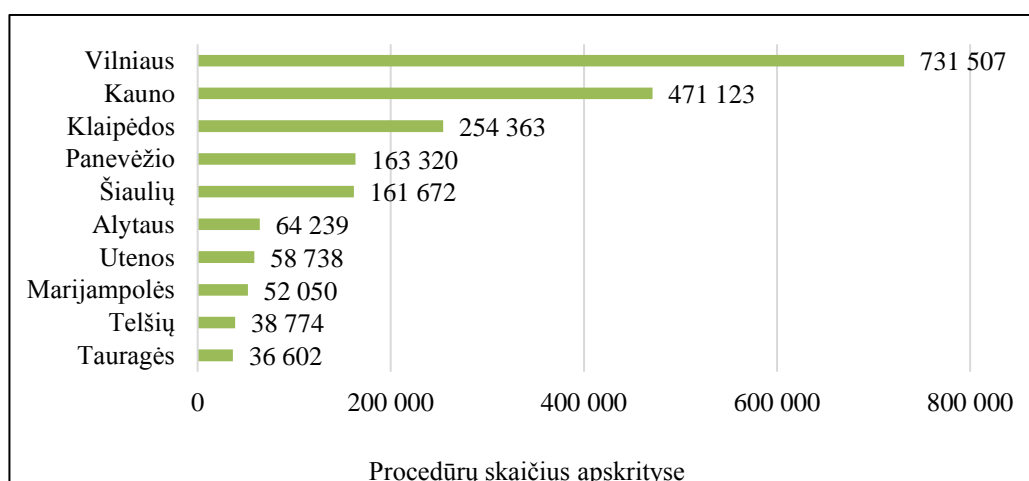
2017 m. su kiekvienu brangiu DUP buvo atliekamos vidutiniškai **212,5** procedūros per mėnesį (3 lent.).

3 lentelė. Brangiais DUP atliktų procedūrų skaičius (2017 m.)

Apskritis	Procedūrų sk. 2017 m.	Vid. procedūrų sk. 1.000-iai gyventojų	Vid. kiekvienu DUP atliktų procedūrų sk. per mėn.
Vilniaus	731.507	908,2	230,7
Kauno	471.123	836,6	209
Klaipėdos	254.363	801,7	212,5
Šiaulių	161.672	609,0	238,8
Panevėžio	163.320	746,6	226,8
Alytaus	64.239	465,1	223
Utenos	58.738	453,0	212,8
Marijampolės	52.050	368,3	198,6
Telšių	38.774	289,0	170
Tauragės	36.602	381,9	203,3
Iš viso:	2.032.388	-	-
Vid. procedūrų sk. 1 000-iai gyventojų:	585,9	-	-
Vidutinis kiekvienu DUP atliktų procedūrų sk. per mėn.:	212,5	-	-

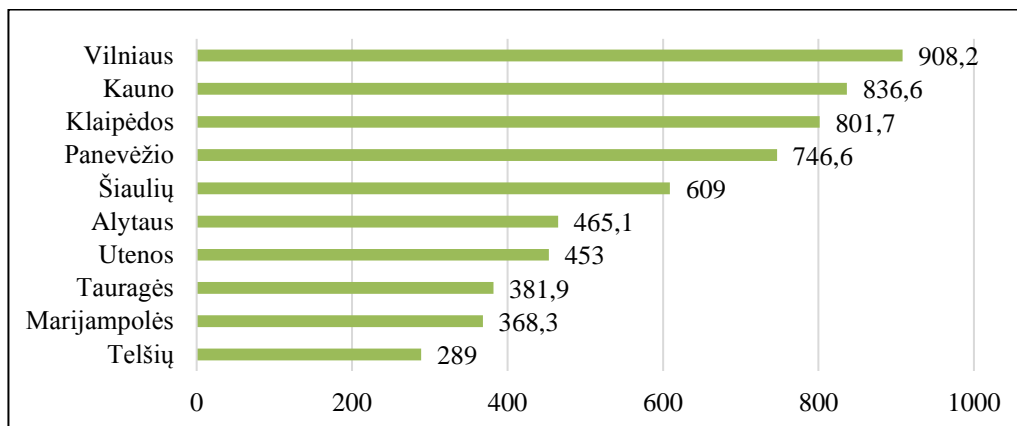
Daugiausiai procedūrų 2017 m. atlikta Vilniaus (731.507 procedūros) ir Kauno (471.123 procedūros) apskrityse, mažiausiai – Telšių ir Tauragės apskrityse (11 pav.).

11 pav. Brangių DUP procedūrų skaičius apskrityse (2017 m.)

Daugiausiai 2017 m. atliktų procedūrų 1.000-iui gyventojų teko Vilniaus (908,2) apskrityje, mažiausiai – Telšių (289) apskrityje (12 pav.).

12 pav. Brangių DUP procedūrų skaičius tenkantis 1 tūkst. gyventojų (2017 m.)

Palyginti atliekamų procedūrų skaičių su kitomis Europos šalimis nėra galimybės, nes Europos Sąjungos statistikos agentūra „Eurostat“, PSO ir OECD nesistemina duomenų apie DUP skaičių šalyse ir jų naudojimo intensyvumą.

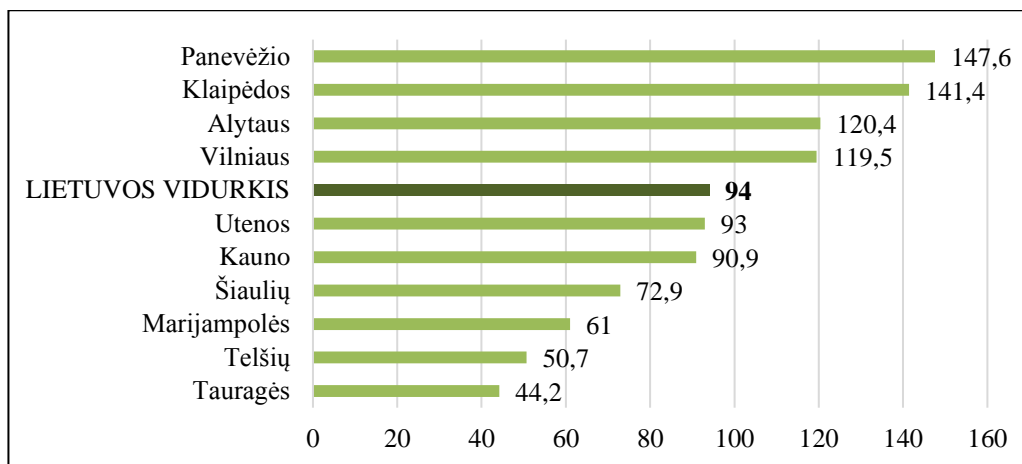
DUP naudojimo intensyvumas skirstomas į 3 kategorijas, priklausomai nuo atliekamų procedūrų skaičiaus per metus (4 lent.). Pagal per metus atliktų procedūrų skaičių, Lietuvoje pusė (**52,6 %**) visų DUP prietaisų yra naudojami **mažu intensyvumu** (iki 2.000 procedūrų per metus).

4 lentelė. DUP naudojimo intensyvumo vertinimas

Naudojimo intensyvumas	Procedūrų skaičius per metus	Atitinkantis DUP skaičius Lietuvoje
mažas	iki 2.000	(425) 52,6 %
vidutinis	2.000–4.000	(216) 26,8 %
intensyvus	>4000	(166) 20,6 %
IŠ VISO		100 %

2017 m. kiekvienas brangus DUP Lietuvos įstaigose buvo naudojamas vidutiniškai **94 val. per mėnesį** (13 pav.).

13 pav. Vidutinė brangių DUP naudojimo trukmė (val.) per mėnesį (2017 m.)

8. BRANGIŲ DUP ĮSIGIJIMO KAINA

Remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-383 „Dėl medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nauja redakcija 2016-02-17 įsakymas Nr. V-27) ir Akreditavimo tarnybos direktoriaus 2014 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. T1-954 „Dėl duomenų apie naudojamus medicinos prietaisus registravimo ir pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nauja redakcija 2016-04-20 įsakymas Nr. T1-613), duomenys yra teikiami apie visus DUP, kurių įsigijimo kaina viršija 28.962 eurų. 2017 m. šalies gydymo įstaigos įsigijo 41 brangių DUP. Vidutinė 2017 m. Lietuvos SPI įsigytų brangių DUP įsigijimo kaina – apie 69.244 EUR. 2017 m. brangiausias DUP buvo įsigytas VšĮ Santaros klinikose – labai aukštos klasės echokardiografas, kurio kaina siekė – 226.875 EUR. Bendros brangių DUP įsigijimo išlaidos 2017 m. sudarė 2.838.989 EUR.

BRANGIŲ DIAGNOSTINIŲ ULTRAGARSINIŲ PRIETAISŲ NAUDOJIMO LIETUVOS SPĮ IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

- 1. Brangių diagnostinių ultragarsinių prietaisų (DUP) skaičius.** Akreditavimo tarnybos 2017 m. duomenimis, Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigose buvo 807 brangūs DUP, dauguma (92 %) jų – viešosiose SPĮ. Privačios SPĮ teikė duomenis už 64 brangius DUP. Pagal DUP skaičių, tenkantį 1 mln. gyventojų, Lietuvos rodiklis buvo 264,5 DUP. Palyginti su Europos šalimis nėra galimybės, nes tokie duomenys nekaupiami ir nepublikuojami tarptautinėse statistinių duomenų internetinėse prieigose. DUP skaičius SPĮ nėra pastovus. Didžiausias brangių DUP tankis 2017 m. buvo Vilniaus ir Kauno apskrityse. Atsižvelgiant į demografinius veiksnius bei išvystytą asmens sveikatos priežiūros įstaigų tinklą, daroma prielaida, kad brangių DUP prieinamumas šalyje yra užtikrintas. ***Rekomenduojama šiuo metu nedidinti bendro DUP skaičiaus viešosiose SPĮ.***
- 2. Brangių diagnostinių ultragarsinių prietaisų eksploatacinis amžius.** Vertinant pagal COCIR pateiktas rekomendacijas, Lietuvoje yra per mažai naujų (0–5 m.) ir per daug senų DUP (>10 m.). 57 DUP (6,5 %) yra senesni nei 15 m., bet vis dar naudojami šalies SPĮ. Vadovaujantis Kanados radiologų asociacijos rekomendacijomis, senesni nei 15 metų prietaisai neturėtų būti naudojami. ***Rekomenduojama, planuojant investicinius sprendimus, atkreipti dėmesį į seniausius DUP (15 m. ir daugiau) ir planuoti šių prietaisų naudojimo nutraukimą, juos nurašant arba pakeičiant naujais.***
- 3. Brangių diagnostinių ultragarsinių prietaisų naudojimo intensyvumas.**
 - Naudojimo intensyvumas vertintas pagal vidutinį su 1 DUP atliktų procedūrų skaičių per 1 mėnesį. Akreditavimo tarnybos duomenimis, su 1 DUP 2017 m. SPĮ vidutiniškai per mėnesį buvo atliktos 212,5 procedūros ir tai yra 6,5 % mažiau nei 2016 m. Daugiausia procedūrų su DUP 2017 m. atlikta Vilniaus ir Kauno apskrityse, kur ir yra didžiausia jų koncentracija.
 - Pagal DUP naudojimo intensyvumo klasifikaciją, pusė (52,6 %) DUP yra naudojami mažu intensyvumu (iki 2.000 procedūrų per metus), 26,8 % DUP naudojami vidutiniu ir 20,6 % DUP naudojami dideliu intensyvumu. Palyginus su praeitų metų duomenimis, 2017 m. stebimi iš dalies teigiami DUP naudojimo intensyvumo pokyčiai – sumažėjo mažu intensyvumu naudojamų DUP skaičius (2016 m. – 54,6 %) ir dideliu intensyvumu naudojamų DUP skaičius (2016 m. – 22,4 %), tačiau išaugo naudojamų vidutiniu intensyvumu DUP

skaičius (2016 m. – 23 %). *Rekomenduojama racionalizuoti šių DUP eksploatavimą, sukuriant tinkamą infrastruktūrą (organizacinius, žmogiškuosius išteklius), tam, kad būtų galima padidinti DUP potencialias naudojimo intensyvumo galimybes, siekiant vidutinio (2.000–4.000 procedūrų per metus) ar didelio naudojimo intensyvumo (>4.000 procedūrų per metus).*

LITERATŪRA

1. LR Oficialios statistikos portalas. Gyventojų skaičius 2017 m. pradžioje buvo 2 847 904. Prieiga internetu: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=b0ee3446-8927-45a4-9e3a-403872b88143>
2. Canadian Institute for Health Information. Medical Imaging in Canada, 2007 (Ottawa, Ont.: CIHI, 2008, p. 12-13, 61). Prieiga internetu: http://secure.cihi.ca/cihiweb/products/MIT_2007_e.pdf
3. COCIR 50th Anniversary age profile edition 2009. Diagnostic medical imaging devices “The continued need for sustained investment” Sustainable Competence in Advancing Healthcare. European Coordination Committee of the Radiological, Electromedical and Healthcare IT Industry. Prieiga internetu: http://www.cocir.org/uploads/documents/-609-new_members_ws_-_del.3_-_cocir_age_profile_17_june_2009.pdf